

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi M.J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn.
I ACz 215/22,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 14 czerwca 2023 r.,

1. odrzuca skargę;

**2. umarza postępowanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie
od kosztów sądowych.**

UZASADNIENIE

Pismem z 2 kwietnia 2023 r. pełnomocnik M.J. (dalej: „skarżący”) złożył skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach pod sygn. akt I ACz 215/22. Wskazana sprawa dotyczy zażalenia skarżącego na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w Katowicach w przedmiocie zwrotu pozwu w związku z nieuiszczeniem w terminie opłaty sądowej.

Skarżący wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania oraz zasądzenie na jego rzecz kwoty nie niższej niż 6000 zł – tytułem przewlekłości postępowania oraz kosztów zastępstwa prawnego. W uzasadnieniu pisma skarżący powołał się na naruszenie przez Sąd Apelacyjny w Warszawie przepisów prawa unijnego

w zakresie możliwości uznania podpisu elektronicznego za spełniający wymóg własnoręcznego podpisania pisma procesowego przez stronę lub jej pełnomocnika procesowego.

Skarżący wniósł ponadto o zwolnienie go z kosztów sądowych.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach (dalej: „uczestnik postępowania”) pismem z 30 maja 2023 r. złożył odpowiedź na powyższą skargę, w której wniósł o jej oddalenie. W uzasadnieniu pisma uczestnik postępowania wskazał, że postępowanie, którego dotyczy skarga, zostało zainicjowane zażaleniem skarżącego z 14 lutego 2022 r., które wraz z aktami wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w Katowicach 30 maja 2022 r. Zdaniem uczestnika postępowania, we wskazanym postępowaniu nie występuje przewlekłość, gdyż do dnia wniesienia skargi Sąd Apelacyjny w Katowicach podejmował w sprawie czynności bez zbędnej zwłoki. Samo postępowanie w sprawie jest, co prawda, długotrwałe, lecz stan ten jest efektem licznych postępowań incydentalnych inicjowanych przez samego skarżącego wnioskami o wyłączenie sędziów, wnioskami o sporządzenie uzasadnień, wnioskami o zwolnienie skarżącego z opłaty sądowej oraz zażaleniem na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9 czerwca 2022 r. w przedmiocie oddalenia wniosku o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy.

Uczestnik postępowania wskazał ponadto, że skarżący wiąże przewlekłość w postępowaniu z naruszeniem, w jego przekonaniu, przez Sąd Apelacyjny w Katowicach przepisów unijnych. Stoi on bowiem na stanowisku, że wymóg podpisu jest spełniony przez opatrzenie pisma podpisem elektronicznym – zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE (DZ.U. UE L 2014, nr 257, poz. 73). Zdaniem uczestnika postępowania, wskazany przepis nie modyfikuje ani nie uchyla w żadnym zakresie przepisów polskiej procedury cywilnej, które przewidują wymóg własnoręcznego podpisania pisma procesowego przez stronę lub jej pełnomocnika procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargę należało odrzucić.

Zgodnie z przepisem art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Ustawodawca zastrzegł, że dla skutecznego wniesienia skargi na przewlekłość postępowania konieczne jest spełnienie ustawowych wymogów formalnych, przewidzianych dla tego środka prawnego. Zgodnie z art. 6 ust. 1-2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skarga taka powinna zatem czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego (określonym w przepisie art. 126 § 1 k.p.c.), a nadto powinna zawierać:

- 1) żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której dotyczy;
- 2) przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie.

W niniejszej sprawie pismo skarżącego nie spełnia powyższych warunków. W niniejszej sprawie pismo skarżącego nie spełnia powyższych warunków. Za przesłanki służące stwierdzeniu przewlekłości postępowania skarżący uznaje złożenie na adres komunikacji elektronicznej sądu pisma procesowego w trybie elektronicznym, zaopatrzonego w podpis elektroniczny, które nie zostało rozpoznane zgodnie z jego żądaniem. Sąd powinien nadać mu bieg, rozpoznając wniosek, a tymczasem „angażuje się w zbędne polemiki procesowe a ponadto proceduje nadal jak gdyby wniosku nie złożono w sposób zgodny z obowiązującym prawem wspólnotowym” (k. 5). Kwalifikowaną przewlekłość postępowania skarżący

dostrzega w zaniechaniu rozpoznania wniosków procesowych „pod pozorem braków formalnych, które faktycznie nie istnieją” (k. 6). Powyższe uzasadnienie wniesionego przez niego pisma stanowi *de facto* polemikę dotyczącą przepisów w zakresie uzupełnienia braków formalnych pism procesowych, które sąd ma obowiązek stosować. Wezwanie do uzupełnienia braków formalnych jest rutynową czynnością wynikającą z przepisów Kodeksu postępowania cywilnego i równocześnie działaniem w interesie strony, gdyż tylko ich uzupełnienie pozwala na nadanie biegu pismom procesowym.

Sąd Najwyższym w niniejszym składzie podtrzymuje stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z 29 marca 2023 r., III CZ 427/22, że zasadniczą, dopuszczalną drogą złożenia pisma procesowego jest wniesienie go do sądu, a przepisy o charakterze formalnym nie przewidują innej drogi wniesienia pisma procesowego do sądu niż złożenie go w siedzibie sądu (w biurze podawczym), za pośrednictwem określonego operatora pocztowego lub – w sytuacjach przewidzianych w przepisach szczególnych – za pośrednictwem systemu teleinformatycznego albo innego (niż operator pocztowy) podmiotu uprawnionego (np. kapitana statku). Ponieważ są to wyjątki od ogólnej zasady wnoszenia pism procesowych, nie mogą być interpretowane rozszerzająco (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 marca 2023 r., III CZ 427/22).

Zatem pismo procesowe złożone w postaci elektronicznej – w zakresie nieunormowanym szczególnymi przepisami – nie wywołuje skutków prawnych, które ustawa wiąże ze złożeniem pisma procesowego, przy czym nie chodzi o brak formalny pisma, lecz o jego pierwotny, nieusuwalny brak skuteczności spowodowany użyciem nieautoryzowanej techniki (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 26 marca 2009 r., I KZP 39/08; 15 lipca 2010 r., III SW 87/10; 25 października 2011 r., III SW 70/11; 29 marca 2023 r., III CZ 427/22).

Z tego względu Sąd Najwyższy na podstawie art. 9 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Ze względu na to, że skarga nie podlega merytorycznemu rozpoznaniu, nie ma również podstaw do zwolnienia skarżącego od opłaty oraz od wydatków niniejszego postępowania.

